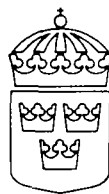

Regeringens proposition

1991/92:78

om koncessionsavgift på televisionens
område m.m.

Prop.
1991/92:78

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som tagits upp i
bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 12 december 1991.

På regeringens vägnar

Carl Bildt

Birgit Friggebo

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag till bestämmelser om en koncessionsavgift som skall erläggas av ett programföretag som har tillstånd enligt 5 § radiolagen (1966:755) att sända televisionsprogram i rundradiosändning och som enligt tillståndsvillkoren får sända reklam mot vederlag.

Propositionen innehåller vidare förslag om att radionämnden skall ges tillgång till vitessanktioner om ett programföretag bryter mot vissa av radiolagens regler om annonser som sänds under annonstid i televisionen eller mot avtalsbestämmelser om sändning av sponsrade program.

1 Förslag till

Lag om koncessionsavgift på televisionens område

Avgiftsskyldighet

1 § Ett programföretag som enligt 5 § radiolagen (1966:755) har tillstånd att i hela landet sända televisionsprogram i rundradiosändning skall betala koncessionsavgift till staten enligt denna lag under förutsättning att företaget har rätt att sända reklam mot vederlag i sådan sändning och är ensamt om denna rätt här i landet.

Beräkning av avgift

2 § Koncessionsavgiften består av en fast del och en rörlig del och beräknas från och med månaden efter den då sändningsverksamheten påbörjats.

Som sändningsverksamhet anses i denna lag inte provsändning i ringa omfattning.

3 § Den fasta delen av koncessionsavgiften utgör 4 167 000 kronor för varje månad under vilken sändningsverksamhet har bedrivits.

Den fasta delen av avgiften skall för varje kalenderår justeras med hänsyn till kvoten mellan konsumentprisindex för oktober månad året före det år som avgiften avser och konsumentprisindex för oktober månad 1991. Härvid avrundas beloppet nedåt till närmaste tusental kronor.

4 § Den rörliga delen av koncessionsavgiften beräknas för ett kalenderår i sänder. Den är beroende av de intäkter som utgör vederlag till programföretaget för att det sänder annonser och tas ut med

- 20 procent av intäkterna till den del de överstiger 750 miljoner men inte 1 000 miljoner kronor,
- 40 procent av intäkterna till den del de överstiger 1 000 miljoner men inte 2 000 miljoner kronor,
- 50 procent av intäkterna till den del de överstiger 2 000 miljoner kronor.

I intäkter som utgör vederlag för att programföretaget sänder annonser inräknas intäkter som tillförts någon annan, om det framgår av omständigheterna att de utgör sådant vederlag till programföretaget.

Intäkterna skall bestämmas enligt bokföringsmässiga grunder.

De i första stycket angivna beloppsgränserna skall justeras på ett sätt som motsvarar det sätt som anges i 3 § andra stycket i fråga om den fasta delen av koncessionsavgiften.

Fastställande och betalning av avgift

5 § Kabelnämnden fastställer före den 1 januari varje år det belopp som enligt 3 § skall utgå för månad under det följande kalenderåret.

Om programföretaget begär det skall kabelnämnden besluta huruvida det under en viss månad har förekommit sådan sändningsverksamhet att företaget är skyldigt att betala avgift enligt 3 § för den månaden. I övrigt skall kabelnämnden inte fatta beslut om skyldighet att betala avgift enligt 3 §, om det inte behövs för verkställighet enligt 14 §.

Avgift enligt 3 § skall betalas före utgången av den månad som avgiften avser.

6 § Programföretaget skall senast den 15 februari varje år lämna kabelnämnden de uppgifter som behövs för att fastställa den rörliga delen av koncessionsavgiften för föregående år. Om sådana uppgifter inte lämnas eller de lämnade uppgifterna är ofullständiga, får kabelnämnden förelägga företaget vid vite att fullgöra skyldigheten.

Kabelnämnden meddelar senast den 1 mars beslut om det belopp till vilket den rörliga delen av koncessionsavgiften uppgår för föregående år. Om programföretaget inte har fullgjort sin uppgiftsskyldighet enligt första stycket första meningen, meddelar kabelnämnden beslut snarast möjligt efter det att uppgiftsskyldigheten har fullgjorts.

Den rörliga delen av koncessionsavgiften skall betalas senast den 31 mars om kabelnämnden har meddelat beslut om avgiften senast under mars månad. I annat fall skall avgiften betalas så snart kabelnämnden meddelat beslut om avgiften.

7 § Ränta skall betalas på koncessionsavgift från förfallodagen. Räntesatsen bestäms enligt 6 § räntelagen (1975:635).

Om kabelnämnden har fattat beslut om den rörliga delen av koncessionsavgiften efter utgången av mars månad, skall ränta ändå betalas från den 31 mars.

Kabelnämnden beslutar om ränta.

8 § Koncessionsavgift och ränta betalas till kabelnämnden genom insättning på ett särskilt postgirokonto. Betalning anses ha fullgjorts den dag då den har bokförts på det särskilda postgirokontot.

Kabelnämnden skall omedelbart överföra mottagna medel till riksgäldskontoret, som genast placerar medlen på räntebärande räkning där.

Sveriges Radio Aktiebolag förvaltar medlen.

Återbetalning

9 § Om det belopp som programföretaget har betalat för en viss period överstiger vad företaget skall betala enligt 3 § eller enligt beslut av kabelnämnden eller domstol, skall det överskjutande beloppet betalas tillbaka till företaget.

Ränta skall betalas på belopp som återbetalas. Räntan beräknas efter en räntesats motsvarande det av riksbanken fastställda diskonto, som gällde vid utgången av året närmast före det år då återbetalningen äger rum. Kabelnämnden beslutar om ränta.

10 § Kabelnämnden skall ompröva ett beslut som har betydelse för skyldigheten att betala koncessionsavgift eller ränta, om programföretaget begär det eller det finns andra skäl.

Ett omprövningsbeslut som är till programföretagets nackdel får inte meddelas efter utgången av det tredje året efter det år då det ursprungliga beslutet meddelades. Ett omprövningsbeslut får inte i något fall meddelas efter utgången av det sjätte året efter det år då det ursprungliga beslutet meddelades.

Om ett beslut som anges i första stycket har överprövats av domstol, får kabelnämnden inte ompröva den fråga som domstolens beslut avser.

11 § Kabelnämndens beslut enligt 5-7 §§, 9 § andra stycket och 10 § får övklagas hos kammarrätten.

Kabelnämndens beslut i andra fall får inte övklagas.

Övklagande av beslut enligt denna lag inverkar inte på skyldigheten att betala den avgift eller ränta som övklagandet avser.

12 § Om det finns särskilda skäl får regeringen meddela anstånd med betalning av koncessionsavgift och ränta. Om det finns synnerliga skäl får regeringen medge befrielse helt eller delvis från skyldigheten att betala koncessionsavgift och ränta för en viss period.

13 § Kabelnämnden får besluta om revision. Härvid gäller 3 kap. 7-15 §§ lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter i tillämpliga delar.

Kabelnämnden får uppdra åt skatteförvaltningen att utföra revisionen.

Verkställighet

14 § Beslut om koncessionsavgift och ränta får verkställas om avgiften eller räntan är obetald och förfallen till betalning. Härvid gäller 5 kap. 16 och 17 §§ lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter i tillämpliga delar.

Restavgift skall inte utgå.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1992.

Lag om ändring i lagen (1971:1072) om förmånsberättigade skattefordringar m.m.

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1971:1072) om förmånsberättigade skattefordringar m.m. skall ha följande lydelse.

1 §¹

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Förmånsrätt enligt 11 § förmånsrättslagen (1970:979) följer med fordran på

1. skatt och avgift, som anges i 1 § första stycket upphördslagen (1953:272), samt skatt enligt lagen (1908:128) om bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, lagen (1958:295) om sjömansskatt, kupongskattelagen (1970:624), lagen (1983:219) om tillfällig vinstskatt, lagen (1986:1225) om tillfällig förmögenhetsskatt för livförsäkringsbolag, understödsföreningar och pensionsstiftelser, lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta och lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.,

2. skatt enligt lagen (1968:430) om mervärdeskatt.

3. skatt eller avgift enligt lagen (1928:376) om skatt på lotterivinster, lagen (1941:251) om särskild varuskatt, lagen (1957:262) om allmän energiskatt, lagen (1961:372) om bensinskatt, lagen (1961:394) om tobaksskatt, stämpelskattelagen (1964:308), lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam, lagen (1972:820) om skatt på spel, lagen (1973:37) om avgift på vissadryckesförpackningar, lagen (1973:1216) om särskild skatt för oljeprodukter och kol, hilskrotningslagen (1975:343), lagen (1977:306) om dryckesskatt, lagen (1978:69) om försäljningsskatt på motorfordon, lagen (1978:144) om skatt på vissa resor, lagen (1982:691) om skatt på vissa kassetthand, lagen (1982:1200) om skatt på videohandspelar, lagen (1982:1201) om skatt på viss elektrisk kraft, lagen (1983:1053) om skatt på omsättning av vissa värdepapper, lagen (1983:1104) om särskild skatt för elektrisk kraft från kärnkraftverk, lagen (1984:351) om totalisatorskatt, lagen (1984:355) om skatt på vissa dryckesförpackningar, lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter, lagen (1984:405) om stämpelskatt på aktier, lagen (1984:410) om avgift på bekämpningsmedel, lagen (1984:852) om lager-skatt på viss bensin, lagen (1988:1567) om miljöskatt på inrikes flygtrafik, lagen (1990:582) om koldioxidskatt, lagen (1990:587) om svavel-skatt, lagen (1990:613) om miljöavgift på utsläpp av kväveoxider vid energiproduktion, lagen (1990:662) om skatt på vissa premiebetalningar, lagen (1990:1087) om lagerskatt på vissa oljeprodukter, lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivsförsäkring, m.m.,

¹ Senaste lydelse 1991:701.

4. skatt enligt vägtrafikskattelagen (1973:601), lagen (1976:339) om saluvagnsskatt, vägtrafikskattelagen (1988:327), lagen (1988:328) om vägtrafikskatt på utländska fordon,

5. tull, särskild avgift enligt 39 § tullagen (1973:670) och avgift enligt lagen (1968:361) om avgift vid införsel av vissa hakverk,

6. avgift enligt lagen (1967:340) om prisreglering på jordbrukets område, lagen (1974:266) om prisreglering på fiskets område, lagen (1984:409) om avgift på gödselmedel, lagen (1990:615) om avgifter på vissa jordbruksprodukter m.m. och lagen (1990:616) om införande av lagen (1990:615) om avgifter på vissa jordbruksprodukter m.m.,

7. avgift som uppbärs med tillämpning av lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.

8. avgift enligt lagen (1991:000)
om koncessionsavgift på televisionens område.

Förmånsrätten omfattar ej restavgift och liknande avgift som utgår vid försummelse att redovisa eller betala fordringar och ej heller skatter eller avgiftstillägg och förseningsavgift.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1992.

Lag om ändring i radiolagen (1966:755)

Härigenom föreskrivs att det i radiolagen¹ (1966:755) skall införas en ny paragraf, 17 a §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

17 a §

Om programföretaget bryter mot en bestämmelse i 9-11 §§, 13 § första eller andra styckena, 14 eller 15 §§, får radionämnden förelägga programföretaget att följa bestämmelsen. Föreläggandet får förnas med vite. Motsvarande gäller om programföretaget bryter mot en bestämmelse som tagits in i ett avtal med stöd av 7 § andra stycket eller 13 § tredje stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1992.

¹ Lagen omtryckt 1991:1066.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 12 december 1991

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Friggebo, Johansson, Laurén, Hörnlund, Olsson, Svensson, af Ugglas, Dinkelspiel, Thurdin, Hellsvik, Wibble, Björck, Davidson, Könberg, Odell, Lundgren, Unckel, P. Westerberg, Ask

Föredragande: statsrådet Friggebo

Proposition om koncessionsavgift på televisionens område m.m.

1 Inledning

Riksdagens beslut med anledning av förslagen i prop. 1990/91:149 om radio- och TV-frågor (KU39, rskr. 370) innebär att en ny, reklamfinansierad TV-kanal kan startas i Sverige. Beslutet innefattar vissa riktlinjer för ett reklamfinansierat TV-företags verksamhet.

Genom propositionen bereddes riksdagen vidare tillfälle att ta del av vad föredraganden anför i fråga om koncessionsavgift för ett reklamfinansierat TV-företag. I dessa delar lade riksdagen propositionen till handlingarna utan eget ställningstagande.

Ett förslag om en lag till koncessionsavgift läggs nu fram. I detta sammanhang föreslås också en ändring i lagen (1971:1072) om förmånsberättigade skattefordringar m.m.

Vidare föreslås en ändring av radiolagen (1966:755) med innebörden att radionämnden får tillgång till vitessanktioner om ett programföretag överträder vissa av radiolagens bestämmelser om annonser eller bestämmelser i avtal om sändning av sponsrade program m.m.

Regeringen beslutade den 28 november 1991 att inhämta lagrådets yttrande över lagförslagen. De förslag som remitterades till lagrådet bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Lagrådet har föreslagit att den föreslagna lagen om koncessionsavgift redigeras om och kompletteras på några punkter. Lagrådets förslag inne-

bär inte någon saklig ändring i fråga om koncessionsavgiftens storlek och konstruktion. Jag har godtagit lagrådets förslag till ändringar. Lagrådets yttrande bör fogas till protokollet som *bilaga 2*.

Det är angeläget att riksdagen fattar sitt beslut inom sådan tid att de föreslagna lagarna kan träda i kraft den 1 mars 1992.

Prop. 1991/92:78

2.1 Koncessionsavgiften

2.1.1 Förslagets huvuddrag

Mitt förslag: I en ny lag regleras skyldigheten för ett programföretag att under vissa förutsättningar betala koncessionsavgift till staten. Sådan skyldighet skall gälla ett programföretag som enligt 5 § radiolagen (1966:755) har erhållit rätt att här i landet sända televisionsprogram i rundradiosändning, på villkor som innebär dels att sändningarna får rikta sig till hela landet, dels att företaget får sända reklam mot vederlag.

Intäkterna från avgiften tillförs rundradiokontot.

Om ett eller flera andra programföretag, med rätt att här i landet ensamt eller i samverkan med andra sända rikstäckande televisionsprogram i rundradiosändning, får tillstånd att sända reklam mot vederlag, skall någon koncessionsavgift inte längre erläggas.

Den nya lagen träder i kraft den 1 mars 1992.

Skälen för mitt förslag: Ett programföretag som enligt de av riksdagen beslutade riktlinjerna kommer att kunna bedriva rikstäckande marksändningar av TV-program med reklam i Sverige kommer att få en stark ställning på TV-reklammarknaden. Genom att sändarnätet på kort tid skall byggas ut till i det närmaste rikstäckning kommer detta företag att kunna erbjuda annonsörerna en potentiell publik som är åtminstone dubbelt så stor som satellitkanalernas. Den rikstäckande reklam-TV-kanalen torde ha konkurrensfördelar även i jämförelse med andra reklammedier.

Den gynnade ställningen beror i viss mån på att reklam-TV- företaget kommer att vara ensamt om att sända annonser i marksändningar. Skälen till detta är dels tekniska begränsningar, dels att Sveriges Television inte får sända reklam.

Möjligheten att etablera marksänd TV begränsas av tillgången på sändningsfrekvenser. Det frekvensutrymme som återstår när sändarnätet för den nu aktuella TV-kanalen är uthyggt skulle med nuvarande teknik möjliggöra ytterligare en rikstäckande TV-kanal, men det skulle också kunna användas för andra ändamål. Något beslut om användningen har ännu inte fattats.

Enligt riksdagens beslut skall vidare programföretagen inom Sveriges Radio-koncernen inte sända betalda annonser. Så länge den ordningen gäller kommer det nya TV-reklamföretaget inte att behöva konkurrera om annonserna med Sveriges Television. Det kan givetvis inte uteslutas

att en framtida omprövning av finansieringsförutsättningarna för Sveriges Radio-koncernen kan leda till ändringar på denna punkt.

Det nya TV-företaget kommer också i ett annat avseende att gynnas av de regler som gäller för Sveriges Television. Reklam-TV-företaget förutsätts visserligen sända ett omväxlande programutbud av god kvalitet, men det är bara Sveriges Television som kommer att ha ett fullständigt ansvar för att bedriva TV-sändningar i allmänhetens tjänst. Genom att reklam-TV-företaget inte kommer att vara skyldigt att sända program som vänder sig till utpräglade minoritetsgrupper förbättras företagets lönsamhetsutsikter.

Det företag som får rätt att sända reklam-TV i marksändningar kommer alltså att i viss mån arbeta på en skyddad marknad. På skyddade marknader ställs kraven på ekonomisk effektivitet lägre än på marknader där det finns medtävlare som arbetar under jämförbara villkor. För tjänstmarginerna blir högre, under vissa förutsättningar extremt höga. När sådana marknader öppnas för konkurrens har de företag, som har anpassat sig efter de villkor som tidigare rådde, ofta svårt att klara omställningen.

För att effekterna av den bristfälliga konkurrensen skall motverkas bör ett programföretag som ensamt har rätt att bedriva rikstäckande TV-sändningar med reklam erlägga en koncessionsavgift till staten. Avgiften bör tillföras rundradiokontot och på så sätt bidra till att finansiera statens åtagande att ställa medel till förfogande för Sveriges Radio-koncernens verksamhet. Det är, såsom framhållits redan i propositionen om radio- och TV-frågor, fråga om en betydande avgift. I annat fall skulle den knappast vara av intresse som tillskott för radiofonden. I remissprotokollet uttalade jag att en avgift av detta slag inte motsvaras av någon direkt motprestation från statens sida och att pålagan därför utgör en skatt i regeringsformens mening och måste regleras i lag. Lagrådet har uttalat att eftersom avgiften kan ses som ett vederlag för en, som det får förmodas värdefull ensamrätt att sända reklam i television här i landet, denna bedömning måhända inte är helt självklar. Lagrådet har emellertid stannat i samma slutsats som jag. Till vad som tidigare anförts i frågan vill jag bara tillägga att förhållandet att det vederlag staten betingar sig så klart överstiger kostnaderna talar för att det är fråga om en skatt. Det är ju också så att ensamrätten är beroende av en tvingande reglering från det allmännas sida.

Den som enligt lagen blir skyldig att erlägga koncessionsavgift är ett programföretag som enligt 5 § radiolagen (1966:755) har erhållit rätt att här i landet sända televisionsprogram i rundradiosändning som riktar sig till hela landet och som får sända reklam mot vederlag. Om ett företag skulle få rätt att bedriva lokala TV-sändningar med reklam kommer det alltså inte att omfattas av avgiftsskyldigheten.

Som anförts i prop. 1990/91:149 s. 169 är det naturligt att den särskilda koncessionsavgiften upphör om Sveriges Television skulle få tillstånd att sända betalda annonser. Jag förordar också att någon avgift inte längre skall utgå om något annat företag än Sveriges Radio-företagen får tillstånd att i rikstäckande televisionsändningar i rundradio sända reklam.

Ellär är det emellertid inte lika självklart att skyldigheten att betala avgift helt skall bortfalla. I sådant fall, liksom i fall av andra förändringar i fråga om aktörer eller teknik på marknaden, kan det vara skäl att mera förutsättningslöst ompröva avgiftens konstruktion och storlek.

Prop. 1991/92:78

2.1.2 Avgiftens konstruktion

Mitt förslag: Koncessionsavgiften består av en fast och en rörlig del. Den rörliga delen är beroende av reklamintäkterna och progressiv.

Den fasta avgiften består av en avgift för varje månad under vilken sändningar bedrivs med stöd av tillståndet och utgår med 50 milj.kr. för kalenderår.

Den rörliga avgiften beräknas på grundval av de intäkter som utgör bolagets vederlag under ett kalenderår för att sända annonser. Den utgör 20 % av de intäkter som överstiger 750 men inte 1 000 milj.kr., 40 % av intäkter som överstiger 1 000 men inte 2 000 milj.kr. och 50 % av intäkter som överstiger 2 000 milj.kr. Intäkterna skall bestämmas enligt bokföringsmässiga grunder.

I intäkter som utgör vederlag för att programföretaget sänder annonser inräknas intäkter som tillförts någon annan, om det framgår av omständigheterna att de utgör sådant vederlag till programföretaget.

Den fasta avgiften och beräkningsgränserna för den rörliga avgiften har som utgångspunkt förhållandena i oktober 1991. De justeras årligen med hänsyn till förändringar i det allmänna prisläget, mätt med konsumentprisindex.

Skälen för mitt förslag: Eftersom vi i Sverige har mycket sparsamma erfarenheter av reklamfinansierad television är det svårt att på förhand avgöra hur stora intäkter ett reklamfinansierat TV-företag kan komma att få. De försök till beräkningar som gjordes i samband med utarbetandet av propositionen 1990/91:149 om radio- och TV-frågor uppvisar en stor spännvidd. Man kan emellertid vara rätt säker på att intäkterna kommer att vara lägre under de första åren, då verksamheten byggs upp. Intäkterna torde också påverkas av konjunkturvariationer.

En koncessionsavgift bör vara anpassad till intäkternas storlek. Om intäkterna är låga är det angeläget att programföretaget ändå har tillräckliga resurser för att kunna uppfylla sina åtaganden att sända ett omväxlande programutbud av god kvalitet. Avgiften bör då vara förhållandevis låg. Vid högre intäkter, då företagets betalningsförmåga är större, bör avgiften proportionellt vara högre.

Mot denna bakgrund förordar jag att koncessionsavgiften delvis görs progressiv. I botten bör ligga en fast avgift, medan en rörlig avgift som utgör en viss andel av programföretagets intäkter bör sätta in över vissa

intäktsnivåer. Den rörliga avgiften bör utgå med en högre procentandel i högre intäktsskikt.

Prop. 1991/92:78

Kostnaderna för att driva en TV-kanal med ett någorlunda ambitiöst programutbud kan uppskattas till i storleksordningen 800 milj. kr. per år. Upp till ungefär denna intäktsnivå bör koncessionsavgiften sålunda vara jämförelsevis låg. Vid avsevärt högre intäktsnivåer kan däremot avgiften utgöra en betydande andel av intäkterna utan att möjligheterna till långsiktig lönsamhet äventyras.

Jag anser att den fasta delen av avgiften, bestående av ett belopp för varje månad som sändningarna bedrivits, bör utgå med 50 milj.kr. per kalenderår. Upp till en årlig intäkt av 750 milj.kr. per kalenderår bör endast den fasta avgiften erläggas.

Den rörliga avgiften bör utgöra 20 % av de reklamintäkter per kalenderår som överstiger 750 men inte 1 000 milj.kr. per år, 40 % av intäkter som överstiger 1 000 men inte 2 000 milj.kr. och 50 % av intäkter som överstiger 2 000 milj.kr.

Under dessa förutsättningar kommer statens intäkter av koncessionsavgifter att uppgå till följande belopp vid olika nivåer på TV-företagets reklamintäkter (milj. kr. per år).

Intäkt	Fast avgift	Rörlig avgift	Summa
600	50	-	50
800	50	10	60
1 000	50	50	100
1 200	50	130	180
1 500	50	250	300
2 000	50	450	500
2 500	50	700	750

För att olika bulvanarrangemang skall motverkas bör i intäkter som utgör vederlag för att programföretaget sänder annonser inräknas intäkter som tillförts någon annan, om det framgår av omständigheterna att de utgör sådant vederlag till programföretaget. Intäkterna bör bestämmas enligt bokföringsmässiga grunder.

De angivna beloppen bör gälla för år 1992. För följande år bör storleken av den fasta avgiften samt de intäktsgränser som gäller för den rörliga avgiften justeras med hänsyn till förändringar i det allmänna prisläget.

Justeringen bör tekniskt gå till så att respektive belopp multipliceras med kvoten mellan konsumentenprisindex för oktober året före det aktuella året och konsumentprisindex för oktober 1991.

Mitt förslag: Den fasta delen av avgiften skall erläggas med en tolfedel senast den sista i varje månad. Den rörliga delen av avgiften skall erläggas senast den 31 mars året efter det kalenderår som avgiften avser.

Avgiften skall betalas till kabelnämnden som också fastställer dess storlek.

Företaget åläggs att senast den 15 februari varje år lämna kabelnämnden de uppgifter som behövs för att den rörliga avgiften skall kunna bestämmas.

Kabelnämnden får besluta om revision.

Avgift enligt lagen får drivas in.

Skälen för mitt förslag: Den fasta avgiften är som nyss nämnts oberoende av reklam-TV-företagets intäkter. Det framstår som lämpligt att avgiften erläggs en gång i månaden fr.o.m. månaden efter den då sändningar som grundar avgiftsskyldighet inleds.

För att det skall kunna avgöras om någon rörlig avgift skall erläggas och hur hög avgiften skall vara måste det finnas uppgifter om intäkternas storlek under det kalenderår som avgiften avser. Denna del av avgiften får därför erläggas i efterskott sedan intäktsförhållandena kunnat redovisas samlat. Med hänsyn härtill bör avgiften erläggas före utgången av första kvartalet året efter detta år.

Den sammanhållna myndighet som planeras för radio- och TV-sändningar till allmänheten bör handha upphörd och kontroll av koncessionsavgiften (jfr dir. 1991:68). I avvaktan på att den nya myndigheten kommer till stånd förordar jag att uppgiften skall åvila kabelnämnden. Det bör också ligga på nämnden att fastställa avgiftens storlek. Ett sådant beslut bör kunna överklagas hos kammarrätt.

Eftersom den rörliga avgiften är avhängig av företagets intäkter av reklamförsäljning är det nödvändigt att företaget åläggs att till kabelnämnden inkomma med de uppgifter som nämnden behöver för att fastställa den rörliga avgiften. Uppgifterna bör lämnas senast den 15 februari. Nämnden bör få förelägga företaget vid vite att lämna uppgifterna. Några regler för vilka uppgifter som skall lämnas eller sättet härför skall rimligen inte behöva regleras i lag. Det är min förhoppning att detta kan lösas i samförstånd mellan nämnden och företaget.

Helt säker på att alla uppgifter är fullständiga och korrekta kan kabelnämnden naturligtvis inte vara. Det framstår således som nödvändigt att kabelnämnden får rätt att besluta om revision av företagets räkenskaper. Detta kan ske i den ordning som finns föreskriven i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter. Det är emellertid inte lämpligt att kabelnämnden själv hygger upp någon organisation för detta ändamål. Kabelnämnden bör i stället få rätt att anlita skatteförvaltningen för att utföra revisionen. Jag anser vidare att en avgift som den

föreslagna bör få drivas in utan hinder av att det beslut varigenom den har fastställts inte vunnit laga kraft. Det motsvarar vad som gäller för skatter i allmänhet. Jag förutsätter dock att detta inte skall behöva bli aktuellt. Redan den skyldighet att betala ränta som jag snart skall återkomma till bör vara ett tillräckligt incitament för betalning i rätt tid. Statens fordran på avgift bör vara förenad med förmånsrätt.

2.1.4 Ränta m.m.

Mitt förslag: Någon rätt till skönsmässig uppskattning av företags intäkter skall inte föreligga. I stället åläggs företaget att betala ränta på förfallna avgifter oavsett om avgiften har fastställts på den förfallodag som gäller enligt lagen eller ej.

Avgift skall betalas inom föreskriven tid även om kabelnämndens beslut om avgift överklagas.

Skälen för mitt förslag: Kabelnämnden, och den nya radiomyndighet som senare bör överta kabelnämndens uppgifter enligt denna lag, är inte beskattningsmyndigheter i egentlig mening. Jag finner det därför inte lämpligt med regler som motsvarar skönstaxering. I stället bör kabelnämnden få rätt att förelägga företaget vid vite att lämna föreskrivna uppgifter, eller, om uppgifterna är ofullständiga, att komplettera dem. Att ränta skall utgå på förfallna avgifter finner jag självklart. För att sätta ytterligare press på bolaget att inkomma med behövliga uppgifter, förordar jag också att ränta skall utgå också på avgifter som inte kunnat fastställas. Ett försenat beslut av kabelnämnden om fastställande av avgiftens storlek kommer alltså att innehålla en uppgift om den ränta företaget på grund av sin försummelse har ådragit sig.

Jag anser också att avgift skall betalas inom föreskriven tid även om kabelnämndens beslut härom överklagas. Ränta skall utgå också på belopp som skall återbetalas. För att inte inbetalning till kabelnämnden skall kunna utnyttjas som en bekväm räntehärande placering av likvida medel bör denna ränta vara lägre än den ränta företaget har att betala på förfallna belopp.

Mitt förslag: Om det finns särskilda skäl, skall regeringen kunna medge anstånd med betalningen av en avgift. Finns synnerliga skäl kan regeringen medge befrielse från avgiftsskyldigheten. Beslut om befrielse skall dock endast kunna avse en begränsad period.

Kabelnämnden skall ompröva ett beslut som har betydelse för skyldigheten att betala koncessionsavgift eller ränta, om programföretaget begär det eller det finns andra skäl.

Ett beslut om avgift får inte ändras till företagets nackdel efter utgången tredje året efter det att beslutet om avgift meddelades. Beslutet får inte i något fall ändras efter utgången av sjätte året efter beslutet.

Skälen för mitt förslag: Om företaget råkar i tillfälliga ekonomiska svårigheter av betydelse bör det finnas utrymme att medge anstånd med betalningen. Ett sådant beslut bör det ankomma på regeringen att meddela.

I undantagsfall kan det också förekomma att skyldigheten att betala avgift över huvud taget kan framstå som oskäligt betungande. Det bör därför finnas utrymme för regeringen att medge befrielse. En sådan befrielse bör dock dels vara av ren undantagskaraktär och dels gälla endast för en begränsad tid. En mer långtgående befrielse däremot väcker frågan om ändring av lagstiftningen och blir en fråga för riksdagen.

Beslutet bör under vissa förutsättningar kunna omprövas. Med hänsyn till rättssäkerheten bör en begränsning ske i tiden av möjligheten till ändring till företagets nackdel. Jag föreslår därför att ett beslut om avgift inte skall få ändras till företagets nackdel efter utgången av tredje året efter det att beslutet meddelades. Av rationalitetsskäl bör inte heller hur gamla beslut som helst kunna ändras även om ändringen skulle vara till företagets fördel. Jag föreslår att den gränsen sätts till utgången av sjätte året efter det att beslutet meddelades.

2.2.1 Förslagets huvuddrag

Mitt förslag: Om ett programföretag överträder vissa regler om annonser eller sponsrade program får radionämnden förelägga företaget att följa bestämmelsen. Föreläggandet får förenas med vite.

Bakgrund till mitt förslag: Riksdagens beslut med anledning av prop. 1990/91:149 innebär att en möjlighet öppnas för ett programföretag utanför Sveriges Radio-koncernen att bedriva reklamfinansierade TV-sändningar. Med anledning härav tillfördes radiolagen (1966:755) ett antal nya bestämmelser. De anger vad som skall gälla för reklam och annan annonsering i televisionen samt ger lagstöd för avtalsvillkor om programföretagens rätt att sända reklam mot vederlag m.m. samt sponsrade program. Efterlevnaden av reglerna skall övervakas av radionämnden.

I 1 § radiolagen har det tagits in två nya definitioner. Med *reklam* förstås ett radioprogram som är avsett att främja en näringsidkares avsättning av en vara, en tjänst eller någon annan nyttinghet. Med *annonstid i televisionen* avses sändningstid i televisionen som inleds och avslutas av en särskild ljud- och bildsignatur som markerar att den som sänder under den angivna tiden i huvudsak gör detta på uppdrag av andra.

I avtal med programföretaget skall kunna bestämmas om skyldighet att endast under annonstid i televisionen sända reklam mot vederlag eller program mot betalning (7 § andra stycket 2).

Ett programföretag får inte i programverksamheten mot vederlag eller annars på ett otillbörligt sätt gynna ett kommersiellt intresse. Programföretaget får dock i fråga om någon som har bekostat ett program helt eller delvis lämna uppgift om vem bidragsgivaren är (6 § andra stycket).

För annonser som sänds under annonstid i televisionen gäller bestämmelserna i 8 - 15 §§.

I dessa bestämmelser finns bl.a. regler om vad som får förekomma under annonstid i televisionen, om att det skall framgå i vems intresse sändningen sker, om hur stor del av sändningstiden som får avse annonser, om hur annonserna får placeras, om att det inte får uppträda vissa personer i annonser och om att vissa annonser inte är tillåtna. Bl.a. är annonser som syftar till att vinna stöd för politiska eller religiösa åsikter eller annonser som riktar sig till barn, förbjudna.

I radiolagen ges också lagstöd för avtalsbestämmelser om program som någon annan än programföretaget har bekostat helt eller delvis, s.k. sponsrade program.

Riksdagens tidigare nämnda beslut med anledning av prop. 1990/91:149 om radio- och TV-frågor innehåller vissa riktlinjer för vad som bör regleras i avtal mellan staten och det reklamfinansierade TV-företaget om dess rätt att sända sponsrade program.

Med stöd av de angivna lagbestämmelserna och i enlighet med av riksdagen angivna riktlinjer har regeringen slutit avtal med Sveriges Television AB och Nordisk Television AB om vad som skall gälla i fråga om sponsrade program som sänds av företagen.

Radionämnden har till uppgift att genom granskning i efterhand övervaka om ett programföretag har utövat sin sändningsrätt enligt 5 § radiolagen enligt bestämmelserna i lagen eller i avtalet mellan regeringen och företaget (17 § första stycket radiolagen).

Radionämnden består av en ordförande och sex andra ledamöter samt ersättare. En av ledamöterna eller ersättarna skall vara vice ordförande. Ordföranden och vice ordföranden skall vara eller ha varit ordinarie domare. (6 § förordningen (1988:339) med instruktion för radionämnden - enligt förslag i prop. 1991/92:53 i stället 17 § tredje stycket radiolagen).

Om avtalet mellan regeringen och ett programföretag föreskriver detta skall företaget sända redogörelse för beslut av radionämnden, i vilket företaget förklarats ha brutit mot bestämmelser i radiolagen eller avtalet (17 § andra stycket radiolagen).

Skälen för mitt förslag: När reklamfinansierade televisionssändningar inleds i Sverige kan de nuvarande sanktionerna för överträdelse av reglerna i radiolagen och avtalen mellan programföretagen och staten visa sig otillräckliga. Det bör därför införas mer effektiva sanktioner för överträdelse av vissa sådana regler.

Gällande ordning för övervakning av hur programföretagen utövar sin sändningsrätt är utformad mot bakgrund av Sveriges Radiokoncernens verksamhet. Granskningen har avsett dels radiolagens regler om opartiskhet och saklighet och demokratiska värderingar i programverksamheten, dels bestämmelserna i avtalen om genmälen och beriktiganden, respekt för den enskildes privatliv, sändning av meddelanden från myndigheter samt programverksamhetens inriktning. Om radionämnden finner att ett programföretag har brutit mot bestämmelserna i radiolagen eller avtalet skall företaget redogöra för nämndens beslut i sina sändningar. I avtalen med staten finns också en möjlighet för staten att säga upp avtalen om det finns anledning att anta att programföretagen i väsentlig mån har brutit mot lagen eller avtalen.

Denna ordning har i stort sett fungerat väl. I de flesta fall synes radionämndens tolkningar ha accepterats av programföretagen. Möjligheten att säga upp avtalet på grund av väsentliga avtalsbrott har aldrig aktualiserats.

När ett programföretag får rätt att finansiera sändningarna genom att sända reklam mot vederlag förändras emellertid situationen. I motsats till vad som har gällt tidigare kan programföretaget få direkt ekonomisk vinning av att bryta mot de regler som gäller för programverksamheten.

Sådana överträdelser kan tänkas vara av olika slag. Det som ligger närmast till hands är att programföretaget inte följer de regler som på olika sätt begränsar möjligheten att sända reklam eller att sponsorsfinansiera program. Sådana begränsningar gäller t.ex. annonsernas andel av den totala sändningstiden, hur annonserna får placeras i programmen eller att vissa slag av program inte får vara sponsrade. Även andra regler, t.ex. om programutbudets sammansättning, kan i och för sig uppfattas som stridande mot verksamhetens ekonomiska mål.

Enligt min mening är de nuvarande sanktionerna inte tillräckliga för att man skall kunna vara säker på att respekten för gällande bestämmelser skall upprätthållas när det blir tillåtet att sända reklam mot vederlag. Skyldigheten för programföretaget att i sändning redogöra för radionämndens "fällande" beslut torde inte ensam verka avhållande om företaget kan göra stora ekonomiska vinster på att bryta mot bestämmelserna. En så drastisk åtgärd som att säga upp avtalet kan knappast tillgripas annat än i extrema situationer.

Vad som enligt min mening behövs är en möjlighet att motverka värdet för företaget av att överträda reglerna genom att göra regelbrotten ekonomiskt olönsamma. Viten är en sanktion som har denna egenskap. Ett viteshelopp skall bestämmas så att det kan antas att den det gäller kommer att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Ett programföretag som finner att upprepade överträdelser av reglerna leder till en ekonomisk belastning som motsvarar eller överstiger intäkten kommer därför att avstå från fortsatta överträdelser.

Mot denna bakgrund anser jag att radionämnden bör ges möjlighet att förelägga vite vid överträdelser av vissa regler i radiolagen eller i avtalet mellan staten och programföretaget.

En sådan regel är tillåten enligt den av riksdagen numera antagna yttrandefrihetsgrundlagen, som träder i kraft den 1 januari 1992. Där anges nämligen att det i lag får föreskrivas att en nämnd vars sammansättning är bestämd i lag och vars ordförande skall vara eller ha varit ordinarie domare skall granska om radioprogram, som någon har sänt på annat sätt än genom tråd, står i överensstämmelse med de föreskrifter eller andra villkor som gäller för sändningarna. En sådan nämnd får endast uttala sin mening och förelägga den sändande att följa föreskrifterna eller villkoren. I lag får föreskrivas att ett föreläggande av nämnden får förenas med vite. Frågor om ansvar för yttrandefrihetsbrott och om utdömande av vite prövas alltid av domstol (7 kap 4 §).

Mitt förslag: Radionämnden skall vid vite kunna förelägga programföretaget att följa bestämmelserna i fall av överträdelse av radiolagens regler om

- annonstidens längd (13 § första och andra stycket, 14 §),
- annonsernas placering (15 §),
- att annonser med reklam inte får vända sig till barn under 12 år (11 och 15 §§),
- att annonser inte får syfta till att vinna stöd för politiska eller religiösa åsikter eller åsikter i intressefrågor på arbetsmarknaden (10 §),
- att det av en annons skall framstå i vems intresse sändningen sker och att vissa personer inte får uppträda i annonser (9 §).

Vitesföreläggande skall vidare få tillgripas vid överträdelse av bestämmelser i avtal som med stöd av 7 § andra stycket radiolagen ingåtts mellan staten och programföretaget om skyldighet för programföretaget att

- inte sända reklam mot vederlag eller program mot betalning,
- lämna uppgift om vem bidragsgivaren är om någon annan har bekostat ett program helt eller delvis.

Vitesföreläggande skall slutligen kunna användas vid överträdelse av bestämmelser i avtal med stöd av 13 § tredje stycket radiolagen om högsta tillåtna sändningstid för annonser.

Skälen för mitt förslag: Ett vitesföreläggande innebär att ett programföretag som har överträtt en viss regel kan åläggas att, om det ännu en gång bryter mot regeln, betala ett penningbelopp till staten. Om vitesbeloppet sätts tillräckligt högt ett vitesföreläggande verkningsfullt. Ett programföretag som har ett vitesföreläggande hängande över sig kan förväntas vara extra försiktigt för att inte riskera att åter bryta mot regeln.

Just på grund av att vitesförelägganden är effektiva bör de användas med försiktighet inom radio- och TV-området. Det är t.ex. inte alls lämpligt att använda sig av vitesförelägganden när det gäller brott mot reglerna om opartiskhet och saktighet eller programutbudets sammansättning. På dessa områden skulle hot om viten kunna leda till att programföretagen iakttog alltför stor försiktighet när de behandlade kontroversiella frågor.

Vitesförelägganden bör inte heller kunna förekomma om man kan riskera att komma i konflikt med utgivarens grundlagsenliga ensamrätt att bestämma vad en sändning skall innehålla. Därför bör sådant föreläggande inte kunna tillgripas vid överträdelse av radiolagens förbud mot diskriminering av annonsörer eller av avtalsbestämmelser om genmäle och beriktigande.

Ett vitesföreläggande framstår däremot som lämpligt i fråga om överträdelser av regler om annonser och sponsrade program. Dessa regler

har i huvudsak tillkommit som ett resultat av en avvägning mellan programföretagets och publikens intressen. Om sanktionsmöjligheterna är alltför svaga finns det en risk att programföretagen inte kommer att respektera reglerna. De skäl emot vitesförelägganden som kan anföras i fråga om vissa andra regler finns inte när det gäller annonser och sponsrade program.

De regler som jag syftar på gäller den högsta tillåtna mängden annonser, hur annonserna får placeras i programmen, samt - i förekommande fall - om att ett programföretag inte får sända betalda annonser. Även de regler som syftar till att annonser och sponsrade program klart skall kunna skiljas från det övriga programuthudet samt regler som avser att motverka viss annonsering eller att de restriktioner som gäller för TV-annonsering kringgås genom sponsring av program, är sådana att det är motiverat med en så verkningsfull åtgärd som ett vitesföreläggande.

3 Upprättade lagförslag

Prop. 1991/92:78

I enlighet med vad jag nu anför har inom kulturdepartementet upprättats förslag till

1. lag om koncessionsavgift på televisionens område,
2. lag om ändring i lagen (1971:1072) om förmånsberättigade skattefördringar m.m.
3. lag om ändring i radiolagen (1966:755).

Lagförslagen har granskats av lagrådet.

Lagförslagen under 1 och 2 har upprättats i samråd med statsrådet Lundgren.

4.1 Förslaget till lag om koncessionsavgift på televisionens område

Allmänt

Den avgift som nu föreslås är att betrakta som en skatt (se närmare härrom avsnitt 2.1.1). Det finns emellertid vid varje tillfälle inte mer än en skattskyldig. Att i detta fall infoga denna avgift i någon befintlig skatteförfattning låter sig knappast göras. Avgiften har därför reglerats i en särskild lag. Vid utformningen av denna har eftersträövats en enkel reglering med så få bestämmelser som möjligt. Det kan antas att de flesta uppkommande frågor om uppgiftslämnande etc. kan lösas i samförstånd mellan kabelnämnden och företaget.

Lagrådet har föreslagit att det remitterade lagförslaget redigeras om och kompletteras på några punkter. Lagrådets förslag innebär inte någon saklig ändring i fråga om koncessionsavgiftens storlek och konstruktion. Lagförslaget har utformats i enlighet med lagrådets förslag. Specialmotiveringen har anpassats härtill. Endast i de fall lagrådets yttrande föranlett sakliga förändringar eller kompletteringar av betydelse, har detta särskilt anmärkts i texten nedan.

Avgiftsskyldighet

1 §

Av paragrafen framgår att koncessionsavgift kommer ifråga endast för ett företag som har tillstånd till rikstäckande TV-sändningar i form av rundradiosändningar. Det är dock inte varje tillstånd som för med sig avgiftsskyldighet. Det krävs sålunda att tillståndet innehas av ett företag som dessutom har rätt att sända reklam mot vederlag och att företaget är ensamt om att få sända reklam i rundradio. Lagen har alltså vid varje tillfälle endast en adressat. Att företaget har rätt att sända reklam innebär i detta sammanhang att det i avtalet med staten inte intagits någon regel om reklamförbud med stöd av 7 § *andra stycket* i radiolagen. Se närmare den allmänna motiveringen avsnitt 2.1.1.

2 §

Enligt paragrafen består avgiften av två delar, en fast som regleras i 3 § och en rörlig vars konstruktion framgår av 4 §.

Av bestämmelsen framgår också att det är först när företaget utnyttjar tillståndet som det blir avgiftsskyldigt. För att avgiften inte alltför mycket skall styra vid vilken tidpunkt sändningarna skall inledas, har avgiftsskyldighetens inträde bestämts till månaden efter den då sändningsverksamheten påbörjas med stöd av tillståndet.

Det kan naturligtvis förekomma att företaget innan den reguljära sändningsverksamheten inleds, vill testa utrustningen. Om dessa provsändningar har en till tid och omfattning begränsad omfattning bör det kunna sägas att sändningsverksamheten inte inletts och avgiftsskyldighet alltså inte inträtt. Det kan påpekas att detta enbart har avseende på avgiftsskyldighetens inträde. Radiolagen innehåller t.ex. inte någon bestämmelse om provsändningar varför dess regler torde gälla för alla typer av sändningar.

Lagrådet har föreslagit att vad som ovan sägs om provsändningar bör få ett uttryck i lagtexten. Detta återfinns i *andra stycket*.

3 §

Den fasta delen av avgiften består enligt *första stycket* av en avgift för varje månad som sändningar bedrivs. Som sändningar bör inte heller i detta sammanhang räknas rena provsändningar, t.ex. under en begränsad tid av dygnet (jfr 2 § *andra stycket*). Om företaget är osäkert på om sändningsverksamheten är avgiftsgrundande kan det få den saken prövad enligt 5 § *andra stycket*. Månadsavgiften är så anpassad att den i nuvarande kostnadsläge skall ge ett årligt belopp om 50 miljoner kronor.

Enligt *andra stycket* skall den fasta delen av avgiften justeras med hänsyn till förändringarna i penningvärdet. Det sker genom att konsumentprisindex (KPI) för oktober månad året före det år avgiften avser divideras med KPI för oktober 1991. Den fasta delen av avgiften multipliceras med den sålunda erhållna kvoten. Kabelnämnden bestämmer storleken av den fasta delen av avgiften enligt 5 § *första stycket*. Beloppet skall avrundas nedåt till hela tusental kronor. Storleken av månadsavgiften skall bara bestämmas en gång per år. Den allmänna motivering-
en till reglerna om avgiftens konstruktion finns i avsnitt 2.1.2.

4 §

Den rörliga delen av avgiften är enligt *första stycket* beroende av företags intäkter under ett kalenderår av reklamförsäljning. Det är här fråga om bruttointäkt av reklamförsäljningen utan avdrag för marknadsföring eller andra kostnader för inkomstens förvärvande. Däremot faller intäkter av andra verksamheter, t.ex. försäljning av producerade program till andra TV-företag, utanför begreppet. Det bör också noteras att det är

fråga om vad som utgör företagets vederlag. Eventuella förmedlingsprovisioner till fristående agenter etc. ingår således inte i underlaget.

Andra och tredje styckena innehåller vissa regler till skydd mot illojala förfaranden vid redovisningen. Framgår det av omständigheterna att en intäkt som tillförts någon annan, t.ex. ett programföretaget närstående bolag, i verkligheten utgör vederlag till programföretaget för reklamförsäljning, skall även denna betalning inräknas i underlaget för den rörliga avgiften. Om detta beslutar kabelnämnden genom att det, enligt 6 § andra stycket, är nämnden som på grundval av företagets uppgifter fastställer den rörliga avgiften. Intäkterna skall bestämmas enligt bokföringsmässiga grunder.

Också beloppsgränserna skall enligt *fjärde stycket* justeras på ett sätt som motsvarar det som anges i 3 § andra stycket i fråga om den fasta delen av koncessionsavgiften.

Fastställande och beräkning av avgift

5 §

Paragrafen har, i enlighet med *lagrådets förslag*, utformats något annorlunda än i det remitterade förslaget. Av *första stycket* framgår att kabelnämnden före den 1 januari varje år skall fastställa månadsavgiften för det följande året. Det är alltså inte meningen att nämnden skall meddela ett särskilt beslut för varje månad. Betalningsskyldigheten inträder redan i och med att sändningsverksamhet bedrivs. Om emellertid företaget är osäkert på om det är skyldigt att betala den fasta delen av avgiften för en viss månad kan det få saken prövad. Detta framgår av *andra stycket*. Ett sådant beslut kan enligt 11 § överklagas till kammarrätt. I övrigt skall kabelnämnden inte fatta några beslut om skyldighet att betala avgift enligt 3 §, om det inte behövs för verkställighet enligt 14 §. Sista meningen utgör ett förtydligande som tillkommit på förslag av *lagrådet*.

Tredje stycket anger förfallodagen för den fasta delen av avgiften. Den fasta delen skall således betalas före utgången av den månad som avgiften avser.

6 §

Lagrådet har föreslagit att programföretaget blir skyldigt att till en bestämd tidpunkt lämna kabelnämnden de uppgifter som behövs för att fastställa den rörliga delen av avgiften och att kabelnämndens skyldighet att meddela beslut om avgiftens storlek görs beroende av att programföretaget fullgjort sin uppgiftsskyldighet i rätt tid. Kabelnämnden skall meddela beslut snarast möjligt efter det att skyldigheten fullgjorts. Betalningsterminen föreslås bli bestämd i anslutning till vad som föreskrivs om beslutstidpunkten. Förslaget har utformats i enlighet med vad *lagrådet* föreslagit. I *första stycket* åläggs företaget att lämna de uppgifter som behövs för att kabelnämnden skall kunna fastställa den rörliga avgiften.

Uppgifterna skall lämnas senast den 15 februari varje år. Lämnas inte sådana uppgifter, eller är uppgifterna ofullständiga, får kabelnämnden förelägga bolaget vid vite att fullgöra sin skyldighet.

I *andra stycket* anges att kabelnämndens beslut om den rörliga avgiften skall fattas senast den 1 mars året efter det kalenderår avgiften avser. På förslag av *lagrådet* har införts ett förtydligande genom vilket framgår att kabelnämnden, om företaget inte fullgjort sin uppgiftsskyldighet, skall besluta snarast möjligt efter det att uppgiftsskyldigheten fullgjorts. Detta får särskild betydelse i förhållande till bestämmelserna om ränta i 7 §.

Kabelnämnden har inte rätt att skönsmässigt uppskatta företagets intäkter. Några särskilda regler för hur uppgiftsskyldigheten skall fullgöras har inte ansetts erforderliga.

Av *tredje stycket* framgår att den rörliga delen av avgiften skall betalas senast den 31 mars om kabelnämnden har meddelat beslut om avgiften senast under mars månad. I annat fall skall avgiften betalas så snart kabelnämnden meddelat beslut om avgiften. Att företaget kan dra på sig ränta genom att inte i tid lämna uppgifter framgår av 7 § *andra stycket*. Detta kan medföra att företaget finner skäl att göra en a conto betalning i avvaktan på ett beslut.

7 §

I *första stycket* anges att ränta utgår på avgift enligt denna lag från förfallodagen. Vilken förfallodagen är framgår av 5 § *tredje stycket* och 6 § *tredje stycket*. Kabelnämnden beslutar om ränta skall utgå. Räntesatsen är den som anges i 6 § *räntelagen*, dvs. för närvarande diskontot plus åttaprocentenheter.

Som tidigare nämnts har kabelnämnden inte tillagts någon rätt att "skönstaxera" företaget. För att företaget inte skall vinna något på att fördröja kabelnämndens beslut har därför regeln i *andra stycket* tillkommit. Den innebär att avgiften löper med ränta från den 31 mars även om kabelnämnden inte fattat något beslut.

I *tredje stycket* anges att kabelnämnden beslutar om ränta. Se närmare om ränta i avsnitt 2.1.4.

8 §

I *första stycket* anges att betalningen skall ske till kabelnämnden. Som framgått av avsnitt 2.1.3. är detta att se som en temporär lösning. Bestämmelsen att betalning skall ske genom insättning på ett särskilt postgirokonto etc. är i sig av förordningskaraktär. Genom att bestämmelsen tas in i lagen undviks en särskild förordning i ämnet.

Andra och tredje styckena motsvarar 29 § *lagen* (1989:41) om TV-avgift. Den räkning som omtalas är det s.k. rundradiokontot. Hur medlen skall förvaltas bestäms genom avtal mellan staten och Sveriges Radio AB.

9 §

Om företaget har betalat in för mycket, skall det överskjutande beloppet, enligt första stycket betalas tillbaka.

Av *andra stycket* framgår att även på avgift som skall återbetalas skall ränta utgå, dock med en lägre procentsats än enligt 7 §. Bestämmelsen gäller alla fall av återbetalning. Det kan vara återbetalning på grund av att kammarrätt ändrat kabelnämndens beslut, återbetalning på grund av ändring av kabelnämndens beslut enligt 10 § eller återbetalning helt enkelt därför att företaget betalat in för mycket. Också om sådan ränta beslutar kabelnämnden.

Omprövning och överklagande m.m.

10 §

På förslag av *lagrådet* har 10 § utformats i närmare anslutning till 4 kap. 3 och 6 §§ lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter.

I *andra stycket* begränsas möjligheterna till ändring i tiden. Ändring till företagets nackdel får inte ske efter utgången av tredje året efter det år då det ursprungliga beslutet meddelades och inte i något fall, dvs. inte ens till företagets fördel, får ändring ske efter utgången av sjätte året efter det då det ursprungliga beslutet meddelades.

11 §

Kabelnämndens beslut om avgift och om ränta får överklagas till kammarrätt. Det gäller beslut om fastställande av avgiftens storlek enligt 5 och 6 §§, beslut om att betalningsskyldighet föreligger för viss tid enligt 5 § *andra stycket*, beslut om föreläggande av vite enligt 6 § *första stycket*, beslut om ränta enligt 7 och 9 §§ samt beslut om ändring enligt 10 §. Av 27 § förvaltningslagen(1986:223) följer att kabelnämnden skyndsamt skall ompröva det överklagade beslutet. Andra beslut än de uppräknade får inte överklagas.

Av *tredje stycket* framgår att ett överklagande inte befriar företaget från skyldigheten att betala avgift eller ränta.

Av *tredje stycket* framgår att ett överklagande inte befriar företaget från skyldigheten att betala avgift.

Om det finns särskilda skäl får regeringen medge anstånd med betalning av avgiften. Finns synnerliga skäl får regeringen medge befrielse från skyldigheten att betala avgift för en viss period. Av det sista uttrycket skall framgå att regeringen aldrig får för obestämd tid medge befrielse. Det synnerliga skälet skall således vara övergående. En allmän konjunkturnedgång bör normalt inte vara ett särskilt skäl till anstånd med betalningen och självfallet inte ett synnerligt skäl som kan ge befrielse från avgiften. Ett sådant kan i stället föreligga om företaget har stora förfallna avgifter men p.g.a. olyckshändelse eller andra extraordinära omständigheter, kan förväntas få små eller inga intäkter under en övergående tid. Den allmänna motiveringen till reglerna om anstånd och befrielse finns i avsnitt 2.1.5.

13 §

Kabelnämnden får besluta om revision. Den behöver emellertid inte själv utföra revisionen. Detta kan uppdras åt skatteförvaltningen. Av förordningen (1990:1293) med förordning för skatteförvaltningen framgår att till skatteförvaltningen räknas riksskatteverket och skattemyndigheterna i länen. För revisionen gäller reglerna i 3 kap. 7-15 §§ lagen om punktskatter och prisregleringsavgifter i tillämpliga delar. Där stadgas om hur revisionen får ske, vad som får granskas, vad som får tas om hand, om kvitto och skyldighet att underrätta företaget om resultatet av revisionen etc. Även om kabelnämnden får uppdra åt skatteförvaltningen att utföra revisionen har nämnden själv ansvaret för att den går rätt till.

Revisionen får naturligtvis inte syfta till annat än att finna underlag för ett beslut om avgift. Med hänsyn till att de uppgifter kabelnämnden behöver hänför sig endast till vederlag för annonser hör det inte förkomma att revisionen kommer i konflikt med reglerna i yttrandefrihetsgrundlagen om meddelarskydd etc. Det bör också ligga i företagets intresse att uppgifter om reklam hålls skilda från uppgifter om källor etc. En eventuell revision hör dock alltid med tanke på vikten av meddelarskyddet bedrivas med försiktighet.

Verkställighet

14 §

Avgift enligt denna lag får drivas in så snart den är förfallen till betalning. Det innebär att någon särskild exekutionstitel inte erfordras. Reglerna i 5 kap. 16-17 §§ lagen om punktskatter och prisregleringsavgifter gäller i tillämpliga delar. Härav följer bl.a ett solidariskt ansvar för en företrädare för företaget som uppsåtligen eller av grov oaksamhet underlåter att betala in avgiften i rätt tid och ordning (se 17 § nämnda lag). Observera att det för indrivning inte erfordras att ett beslut vunnit laga kraft. Ett överklagande medför ju inte att förfallodagen förskjuts.

Enligt 64 § upphördslagen (1953:272) skall en sådan statens fordran som får utmätas utan föregående dom drivas in i samma ordning som skatt och dessutom skall restavgift utgå. Med hänsyn till den betydande förpliktelse att betala ränta som företaget drar på sig om det inte betalar i rätt tid finns inte behov av att också restavgift skall utgå. I *andra stycket* föreskrivs därför att restavgift inte skall utgå.

4.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1971:1072) om förmånsberättigade skattefordringar m.m.

1 §

I en ny punkt 8 tas den nu föreslagna avgiften om koncessionsavgift på televisionens område upp bland dem som är förmånsberättigade enligt 11 § förmånsrättslagen (allmän förmånsrätt).

Lagrådet har anfört att den ränta på avgift som skall betalas enligt förslaget till lag om koncessionsavgift på televisionens område torde vara att anse som sådan ränta som enligt 2 § *andra stycket* förmånsrättslagen (1970:979) omfattas av förmånsrätt (jfr. specialmotiveringen till förrevarande paragraf, prop. 1971:142 s 43). Jag har ingenting att invända mot lagrådets slutsats.

4.3 Förslaget till ändring i radiolagen (1966:755)

17 a §

I radiolagen införs en bestämmelse som ger radionämnden rätt att vid vite förelägga ett programföretag att följa vissa av de bestämmelser om reklamens innehåll, placering e.dyl som finns i 8- 15 §§. Stöd för en sådan sanktion finns i 7 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen.

De bestämmelser som sanktioneras på detta sätt är reglerna om annonstidens längd (13 § *första och andra stycket*, 14 §), annonsernas placering (15 §), att annonser med reklam inte får vända sig till barn under 12 år (11 och 15 §§), att annonser inte får syfta till att vinna stöd för politiska eller religiösa åsikter eller åsikter i intressefrågor på arbetsmarknaden (10 §), att det av en annons skall framstå i vems intresse sändningen sker och att vissa personer inte får uppträda i annonser (9 §).

Även vissa bestämmelser i avtal mellan staten och programföretaget omfattas av denna bestämmelse. Det gäller sådana som ingåtts med stöd av 7 § *andra stycket* om skyldighet för programföretaget att inte sända reklam mot vederlag eller program mot betalning (7 § *andra stycket* 1), att endast under annonstid i televisionen sända reklam mot vederlag eller program mot betalning (7 § *andra stycket* 2), att om någon annan har bekostat ett program helt eller delvis lämna uppgift om vem bidragsgivaren är (7 § *andra stycket* 3), samt bestämmelser med stöd av 13 *tredje stycket* om högsta tillåtna sändningstid för annonser.

Det kan i detta sammanhang vara skäl att påminna om censurförbudet i yttrandefrihetsgrundlagen. Radionämnden bör således vara varsam med formuleringen av föreläggandet så att man inte därigenom förbjuder sändandet av ett visst program.

5 Hemställan

Prop. 1991/92:78

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen till

1. lag om koncessionsavgift på televisionens område,
2. lag om ändring i lagen (1971:1072) om förmånsberättigade skattefordringar m.m.,
3. lag om ändring i radiolagen (1966:755).

6 Beslut

Prop. 1991/92:78

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

1 Förslag till

Lag om koncessionsavgift på televisionens område

Härigenom föreskrivs följande.

Skyldighet att betala avgift

1 § Koncessionsavgift skall betalas till staten enligt denna lag för tillstånd enligt 5 § radiolagen (1966:755) att i hela landet sända televisionsprogram i rundradiosändning.

Skyldigheten att betala avgift gäller för ett företag som dels har rätt att sända reklam mot vederlag i en sådan sändning som avses i första stycket, dels är ensamt om att ha sådan rätt här i landet.

2 § Avgiftsskyldigheten inträder månaden efter den då sändningsverksamheten påbörjas med stöd av tillståndet.

Beräkning av avgift

3 § Koncessionsavgiften består av en fast och en rörlig del.

Den fasta delen består av en avgift för varje månad under vilken sändningar har bedrivits. Månadsavgiften är 4 167 000 kronor.

Den rörliga delen av avgiften beräknas för ett kalenderår i sänder. Den är beroende av de intäkter som utgör företagets vederlag för att sända annonser och tas ut med

- 20 procent av de intäkter som överstiger 750 men inte 1 000 miljoner kronor,

- 40 procent av de intäkter som överstiger 1 000 men inte 2 000 miljoner kronor och

- 50 procent av de intäkter som överstiger 2 000 miljoner kronor.

Med intäkt till företaget likställs betalning som sker till någon annan under sådana förhållanden att det står klart att det rör sig om vederlag till företaget för att sända annonser.

Intäkterna skall periodiseras enligt bokföringsmässiga grunder.

Den fasta delen och beloppgränserna för den rörliga delen av avgiften skall varje år justeras enligt 4 §.

4 § Avgiften enligt 3 § skall för varje kalenderår justeras med hänsyn till kvoten mellan konsumentprisindex i oktober månad året före det år avgiften avser och konsumentprisindex i oktober månad 1991. Den skall avrundas nedåt till närmaste hela tusental.

Betalning av avgift

5 § Kabelnämnden fastställer senast den 1 januari varje år månadsavgiften för det kalenderåret och senast den 1 mars varje år den rörliga del av avgiften som skall betalas för närmast föregående år. Om företaget begär det, skall kabelnämnden besluta huruvida det under en viss månad har förekommit sådan sändningsverksamhet att företaget är skyldigt att betala månadsavgift för den månaden.

Företaget skall lämna kabelnämnden de sakuppgifter och den verksamhetsredovisning som behövs för att fastställa den rörliga avgiften. Om sådana uppgifter inte lämnas får kabelnämnden förelägga företaget vid vite att fullgöra sin skyldighet.

6 § Den fasta delen av avgiften skall betalas senast den sista dagen i respektive kalendermånad.

Den rörliga delen av avgiften skall betalas senast den 31 mars året efter det kalenderår som avgiften avser.

Betalning skall ske till kabelnämnden.

7 § Ränta skall betalas på avgift enligt denna lag från förfallodagen. Räntesatsen bestäms enligt 6 § räntelagen (1975:635). Kabelnämnden beslutar om ränta.

Om företaget inte, inom den tid som kabelnämnden angivit, har lämnat nämnden sådana uppgifter som den begärt för att kunna fastställa den rörliga avgiften och avgiften därför inte kunnat fastställas före förfallodagen, skall ränta ändå betalas enligt första stycket.

8 § Avgiften betalas genom insättning på ett särskilt postgirokonto. Betalningen anses ha skett den dag då den har bokförts på det särskilda postgirokontot.

De medel som kabelnämnden tar emot skall omedelbart överföras till riksgäldskontoret. Medlen skall omedelbart placeras på räntebärande räkning där. Sveriges Radio Aktiebolag svarar för förvaltningen av medlen.

Återbetalning

9 § Om företaget har betalat in avgift för en redovisningsperiod och den inbetalade avgiften överstiger vad det enligt beslut av kabelnämnden eller av domstol skall betala, skall det överskjutande beloppet betalas tillbaka till företaget.

Ränta skall betalas på belopp som skall återbetalas. Räntan beräknas för visst kalenderår efter en räntesats som motsvarar det av riksbanken fastställda diskonto som gällde vid utgången av närmast föregående kalenderår.

10 § Ett beslut om avgift får inte ändras till företagets nackdel efter utgången av tredje året efter det att beslutet om avgift meddelades. Ett beslut om avgift får inte i något fall ändras efter utgången av sjätte året efter det att beslutet om avgift meddelades.

11 § Kabelnämndens beslut enligt 5 §, 7 §, 9 § andra stycket och 10 § får överklagas hos kammarrätten.

Kabelnämndens beslut i andra fall får inte överklagas.

Avgift skall betalas inom föreskriven tid även om kabelnämndens beslut om avgift överklagas.

12 § Om det finns särskilda skäl får regeringen medge anstånd med betalning av avgiften. Om det finns synnerliga skäl får regeringen medge befrielse helt eller delvis från skyldigheten att betala avgift för en viss period.

13 § Kabelnämnden får besluta om revision. Härvid gäller 3 kap. 7-15 §§ lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter i tillämpliga delar.

Kabelnämnden får uppdra åt en annan myndighet att utföra revisionen.

Verkställighet

14 § Beslut om påförande av avgift enligt denna lag får verkställas, om avgiften är obetald och förfallen till betalning. Härvid gäller 5 kap. 16-17 §§ lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter i tillämpliga delar.

Restavgift skall inte utgå.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1992.

2 Förslag till

Prop. 1991/92:78
Bilaga 1

Lag om ändring i lagen (1971:1072) om förmånsberättigade skattefordringar m.m.

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1971:1072) om förmånsberättigade skattefordringar m.m. skall ha följande lydelse.

1 §¹

Nuvarande lydelse

Förmånsrätt enligt 11 § förmånsrättslagen (1970:979) följer med fordran på

1. skatt och avgift, som anges i 1 § första stycket upphördslagen (1953:272), samt skatt enligt lagen (1908:128) om bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, lagen (1958:295) om sjömansskatt, kupongskattelagen (1970:624), lagen (1983:219) om tillfällig vinstskatt, lagen (1986:1225) om tillfällig förmögenhetsskatt för livförsäkringsbolag, understödsföreningar och pensionsstiftelser, lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta och lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.,

2. skatt enligt lagen (1968:430) om mervärdesskatt,

3. skatt eller avgift enligt lagen (1928:376) om skatt på lotterivinster, lagen (1941:251) om särskild varuskatt, lagen (1957:262) om allmän energiskatt, lagen (1961:372) om bensinskatt, lagen (1961:394) om tobaksskatt, stämpelskattelagen (1964:308), lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam, lagen (1972:820) om skatt på spel, lagen (1973:37) om avgift på vissa

Föreslagen lydelse

Förmånsrätt enligt 11 § förmånsrättslagen (1970:979) följer med fordran på

1. skatt och avgift, som anges i 1 § första stycket upphördslagen (1953:272), samt skatt enligt lagen (1908:128) om bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, lagen (1958:295) om sjömansskatt, kupongskattelagen (1970:624), lagen (1983:219) om tillfällig vinstskatt, lagen (1986:1225) om tillfällig förmögenhetsskatt för livförsäkringsbolag, understödsföreningar och pensionsstiftelser, lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta och lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.,

2. skatt enligt lagen (1968:430) om mervärdesskatt,

3. skatt eller avgift enligt lagen (1928:376) om skatt på lotterivinster, lagen (1941:251) om särskild varuskatt, lagen (1957:262) om allmän energiskatt, lagen (1961:372) om bensinskatt, lagen (1961:394) om tobaksskatt, stämpelskattelagen (1964:308), lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam, lagen (1972:820) om skatt på spel, lagen (1973:37) om avgift på vissa

¹ Senaste lydelse 1991:701.

dryckesförpackningar, lagen (1973:1216) om särskild skatt för oljeprodukter och kol, bilskrotningslagen (1975:343), lagen (1977:306) om dryckesskatt, lagen (1978:69) om försäljningsskatt på motorfordon, lagen (1978:144) om skatt på vissa resor, lagen (1982:691) om skatt på vissa kassetband, lagen (1982:1200) om skatt på videobandspelare, lagen (1982:1201) om skatt på viss elektrisk kraft, lagen (1983:1053) om skatt på omsättning av vissa värdepapper, lagen (1983:1104) om särskild skatt för elektrisk kraft från kärnkraftverk, lagen (1984:351) om totalisatorskatt, lagen (1984:355) om skatt på vissa dryckesförpackningar, lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter, lagen (1984:405) om stämpelskatt på aktier, lagen (1984:410) om avgift på bekämpningsmedel, lagen (1984:852) om lagerskatt på viss bensin, lagen (1988:1567) om miljöskatt på inrikes flygtrafik, lagen (1990:582) om koldioxidskatt, lagen (1990:587) om svavelskatt, lagen (1990:613) om miljöavgift på utsläpp av kväveoxider vid energiproduktion, lagen (1990:662) om skatt på vissa premiebetalningar, lagen (1990:1087) om lagerskatt på vissa oljeprodukter, lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivsförsäkring, m.m.,

4. skatt enligt vägtrafikskattelagen (1973:601), lagen (1976:339) om saluvagnsskatt, vägtrafikskattelagen (1988:327), lagen (1988:328) om vägtrafikskatt på utländska fordon,

dryckesförpackningar, lagen (1973:1216) om särskild skatt för oljeprodukter och kol, bilskrotningslagen (1975:343), lagen (1977:306) om dryckesskatt, lagen (1978:69) om försäljningsskatt på motorfordon, lagen (1978:144) om skatt på vissa resor, lagen (1982:691) om skatt på vissa kassetband, lagen (1982:1200) om skatt på videobandspelare, lagen (1982:1201) om skatt på viss elektrisk kraft, lagen (1983:1053) om skatt på omsättning av vissa värdepapper, lagen (1983:1104) om särskild skatt för elektrisk kraft från kärnkraftverk, lagen (1984:351) om totalisatorskatt, lagen (1984:355) om skatt på vissa dryckesförpackningar, lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter, lagen (1984:405) om stämpelskatt på aktier, lagen (1984:410) om avgift på bekämpningsmedel, lagen (1984:852) om lagerskatt på viss bensin, lagen (1988:1567) om miljöskatt på inrikes flygtrafik, lagen (1990:582) om koldioxidskatt, lagen (1990:587) om svavelskatt, lagen (1990:613) om miljöavgift på utsläpp av kväveoxider vid energiproduktion, lagen (1990:662) om skatt på vissa premiebetalningar, lagen (1990:1087) om lagerskatt på vissa oljeprodukter, lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivsförsäkring, m.m.,

4. skatt enligt vägtrafikskattelagen (1973:601), lagen (1976:339) om saluvagnsskatt, vägtrafikskattelagen (1988:327), lagen (1988:328) om vägtrafikskatt på utländska fordon,

5. tull, särskild avgift enligt 39 § tullagen (1973:670) och avgift enligt lagen (1968:361) om avgift vid införsel av vissa bakverk,

6. avgift enligt lagen (1967:340) om prisreglering på jordbrukets område, lagen (1974:266) om prisreglering på fiskets område, lagen (1984:409) om avgift på gödselmedel, lagen (1990:615) om avgifter på vissa jordbruksprodukter m.m. och lagen (1990:616) om införande av lagen (1990:615) om avgifter på vissa jordbruksprodukter m.m.,

7. avgift som uppbärs med tillämpning av lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.

Förmånsrätten omfattar ej restavgift och liknande avgift som utgår vid försummelse att redovisa eller betala fordringar och ej heller skatte- eller avgiftstillägg och förseningsavgift.

5. tull, särskild avgift enligt 39 § tullagen (1973:670) och avgift enligt lagen (1968:361) om avgift vid införsel av vissa bakverk,

6. avgift enligt lagen (1967:340) om prisreglering på jordbrukets område, lagen (1974:266) om prisreglering på fiskets område, lagen (1984:409) om avgift på gödselmedel, lagen (1990:615) om avgifter på vissa jordbruksprodukter m.m. och lagen (1990:616) om införande av lagen (1990:615) om avgifter på vissa jordbruksprodukter m.m.,

7. avgift som uppbärs med tillämpning av lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare,

8. avgift enligt lagen (1991:000) om koncessionsavgift på televisionens område.

Förmånsrätten omfattar ej restavgift och liknande avgift som utgår vid försummelse att redovisa eller betala fordringar och ej heller skatte- eller avgiftstillägg och förseningsavgift.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1992.

3 Förslag till Lag om ändring i radiolagen (1966:755)

Prop. 1991/92:78
Bilaga 1

Härigenom föreskrivs att det i radiolagen¹ (1966:755) skall införas en ny paragraf, 17 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 a §

Om programföretaget bryter mot en bestämmelse i 9-11 §§, 13 § första eller andra styckena, 14 eller 15 §§, får radionämnden förelägga programföretaget att följa bestämmelsen. Föreläggandet får förenas med vite. Motsvarande gäller om programföretaget bryter mot en bestämmelse som tagits in i ett avtal med stöd av 7 § andra stycket eller 13 § tredje stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1992.

¹ Lagen omtryckt 1991:1066.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1991-12-06

Närvarande: f.d. regeringsrådet Bengt Hamdahl, justitierådet Hans-Gunnar Solerud, regeringsrådet Anders Swartling.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 28 november 1991 har regeringen på hemställan av statsrådet Friggebo beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till lag om koncessionsavgift på televisionens område, m.m.

Förslagen har inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Greger Lindberg.

Förslagen föranleder följande yttrande av *lagrådet*:

Förslaget till lag om koncessionsavgift på televisionens område.

I remissprotokollet uttalas att den föreslagna koncessionsavgiften är av den karaktären att den är att betrakta som en skatt. Med hänsyn till att avgiften kan ses som ett vedertag för en, som det förmodas värdefull ensamrätt att sända reklam i television här i landet är denna bedömning måhända inte helt självklar. Lagrådet stannar emellertid i samma slutsats som föredragande statsrådet.

Enligt lagrådets mening bör det remitterande lagförslaget redigeras om och kompletteras på några punkter. Lagrådets förslag, som fogas som bilaga till lagrådets protokoll, innehåller inte någon saklig ändring i fråga om koncessionsavgiftens storlek och konstruktion. Följande kommentarer lämnas till lagrådets förslag.

Bestämmelserna grupperas så att under rubriken Avgiftsskyldighet upptas i 1 § motsvarigheten till det remitterade förslagens 1 §.

Under rubriken Beräkning av avgift innehåller 2 § motsvarighet till remissförslagets 3 § första stycket och 2 § varjämte uttalanden i remissprotokollet om att vissa former av provsändning inte skall anses som sändningsverksamhet fått ett uttryck i lagtexten. Bestämmelserna om beräkning av de olika delarna av koncessionsavgiften har delats upp på 3 och 4 §§, så att 3 § innehåller reglerna för den fasta delen, motsvarande 3 § andra stycket och 4 § i remissförslaget, och 4 § i lagrådsförslaget bestämmelserna angående den rörliga delen, motsvarande 3 § tredje femte styckena och 4 § i remissförslaget.

Nästa avsnitt innehåller reglerna om fastställande och betalning av avgift och har fått en däremot svarande rubrik. I 5 §, motsvarande del av 5 § första stycket och 6 § första stycket i det remitterade förslaget, finns bestämmelser i fråga om den fasta avgiften. Lagrådets förslag innehåller ett tillägg i anslutning till ett uttalande i remissens specialmotivering om att betalningsskyldigheten för den fasta delen av avgiften inträder utan att särskilt beslut härom medelas. Lagrådsförslagets 6 § gäller den rörliga delen av avgiften och har motsvarigheter i 5 § och 6 § andra stycket i det remitterade förslaget. Lagrådet föreslår att programföretaget blir skyldigt att till en bestämd tidpunkt lämna kabelnämnden de upp-

gifter som behövs för att fastställa den rörliga delen av avgiften och att kabelnämndens skyldighet att meddela beslut om avgiftens storlek, senast den 1 mars görs beroende av att programföretaget fullgjort sin uppgiftsskyldighet i rätt tid. Om uppgifterna inte lämnas eller är ofullständiga kan kabelnämnden vid vite förelägga programföretaget att fullgöra uppgiftsskyldigheten. Kabelnämnden meddelar beslut snarast möjligt efter det att skyldigheten fullgjorts. Betalningsterminen bestäms i anslutning till vad som föreskrivs om beslutstidpunkten. Ränthebestämmelserna samlas i 7 § och motsvarar 7 § i remissförslaget. I 8 § har upptagits bestämmelser motsvarande 6 § tredje stycket och 8 § i det remitterade förslaget.

Reglerna i 9 § under rubriken Återbetalning har sin motsvarighet i 9 § i remissförslaget.

Under rubriken Omprövning och överklagande m.m. har lagrådsförslaget i 10-13 §§ bestämmelser som motsvarar paragraferna med samma nummer i remissförslaget. Lagrådet har utformat 10 § i närmare anslutning till 4 kap. 3 och 6 §§ lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter. Möjligheten för kabelnämnden enligt 13 § andra stycket att uppdra åt annan myndighet att utföra revision bör avse skatteförvaltningen.

Slutligen har rubriken Verkställighet och 14 § i det remitterade förslaget överförs till lagrådets förslag.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1971:1072) om förmånsberättigade skattefordringar m.m.

1 §

Den ränta på avgift som skall betalas enligt förslaget till lag om koncessionsavgift på televisionens område torde vara att anse som sådan ränta som enligt 2 § andra stycket förmånsrättslagen (1970:979) omfattas av förmånsrätt (jfr specialmotiveringen till förevarande paragraf, prop. 1971:142 s. 43).

Förslaget till lag om ändring i radiolagen (1966:755)

Genom den föreslagna 17 a § ges radionämnden möjligheter att förelägga ett programföretag att följa vissa bestämmelser samt att förena föreläggandet med vite. Förslaget omfattar bl.a. bestämmelser som tagits in i ett avtal mellan regeringen och programföretaget med stöd av 7 § andra stycket eller 13 § tredje stycket.

I ett yttrande den 5 mars i år har tekniken att genom avtal närmare reglera begränsningar i yttrandefriheten kritiserats av lagrådet från konstitutionella synpunkter. I prop. 1990/91:149, som i det aktuella hänseendet följdes av riksdagen, intog föredragande statsrådet emellertid ståndpunkten att ordningen med avtal mellan regeringen och programföretagen redan fick anses godtagen som förenlig med regeringsformen. Han framhöll därvid bl.a. att avtalen i strikt juridisk mening är "villkor att sända" snarare än egentliga avtal (prop. s. 46-48). Oavsett vilken

uppfattning som man ansluter sig till påverkar detta knappast bedömningen av det nu framlagda förslaget om förelägganden och vitessanktioner. Mot denna bakgrund finns det inte något att erinra mot den föreslagna 17 a §.

Prop. 1991/92:78
Bilaga 2

Lag om koncessionsavgift på televisionens område

Avgiftsskyldighet

1 §

Ett programföretag som enligt 5 § radiolagen (1966:755) har tillstånd att i hela landet sända televisionsprogram i rundradiosändning skall betala koncessionsavgift till staten enligt denna lag under förutsättning att företaget har rätt att sända reklam mot vederlag i sådan sändning och är ensamt om denna rätt här i landet.

Beräkning av avgift

2 §

Koncessionsavgiften består av en fast del och en rörlig del och beräknas från och med månaden efter den då sändningsverksamheten påbörjats.

Som sändningsverksamhet anses i denna lag inte provsändning i ringa omfattning.

3 §

Den fasta delen av koncessionsavgiften utgör 4 167 000 kronor för varje månad under vilken sändningsverksamhet har bedrivits.

Den fasta delen av avgiften skall för varje kalenderår justeras med hänsyn till kvoten mellan konsumentprisindex för oktober månad 1991. Härvid avrundas beloppet nedåt till närmaste tusental kronor.

4 §

Den rörliga delen av koncessionsavgiften beräknas för ett kalenderår i sänder. Den är beroende av de intäkter som utgör vederlag till programföretaget för att det sänder annonser och tas ut med

- 20 procent av intäkterna till den del de överstiger 750 miljoner men inte 1 000 miljoner kronor,
- 40 procent av intäkterna till den del de överstiger 1 000 miljoner men inte 2 000 miljoner kronor,
- 50 procent av intäkterna till den del de överstiger 2 000 miljoner kronor.

I intäkter som utgör vederlag för att programföretaget sänder annonser inräknas intäkter som tillförts någon annan, om det framgår av omständigheterna att de utgör sådant vederlag till programföretaget.

Intäkterna skall bestämmas enligt bokföringsmässiga grunder.

De i första stycket angivna beloppsgränserna skall justeras på ett sätt som motsvarar det sätt som anges i 3 § andra stycket i fråga om den fasta delen av koncessionsavgiften.

Prop. 1991/92:78

Bilaga 2

Fastställande och betalning av avgift

5 §

Kabelnämnden fastställer före den 1 januari varje år det belopp som enligt 3 § skall utgå för månad under det följande kalenderåret.

Om programföretaget begär det skall kabelnämnden besluta huruvida det under en viss månad har förekommit sådan sändningsverksamhet att företaget är skyldigt att betala avgift enligt 3 § för den månaden. I övrigt skall kabelnämnden inte fatta beslut om skyldighet att betala avgift enligt 3 §, om det inte behövs för verkställighet enligt 14 §.

Avgift enligt 3 § skall betalas före utgången av den månad som avgiften avser.

6 §

Programföretaget skall senast den 15 februari varje år lämna kabelnämnden de uppgifter som behövs för att fastställa den rörliga delen av koncessionsavgiften för föregående år. Om sådana uppgifter inte lämnas eller de lämnade uppgifterna är ofullständiga, får kabelnämnden förelägga företaget vid vite att fullgöra skyldigheten.

Kabelnämnden meddelar senast den 1 mars beslut om det belopp till vilket den rörliga delen av koncessionsavgiften uppgår för föregående år. Om programföretaget inte har fullgjort sin uppgiftsskyldighet enligt första stycket första meningen, meddelar kabelnämnden beslut snarast möjligt efter det att uppgiftsskyldigheten har fullgjorts.

Den rörliga delen av koncessionsavgiften skall betalas senast den 31 mars om kabelnämnden har meddelat beslut om avgiften senast under mars månad. I annat fall skall avgiften betalas så snart kabelnämnden meddelat beslut om avgiften.

7 §

Ränta skall betalas på koncessionsavgift från förfallodagen Räntesatsen bestäms enligt 6 § räntelagen (1975:635).

Om kabelnämnden har fattat beslut om den rörliga delen av koncessionsavgiften efter utgången av mars månad, skall ränta ändå betalas från den 31 mars.

Kabelnämnden beslutar om ränta.

8 §

Koncessionsavgift och ränta betalas till kabelnämnden genom insättning på ett särskilt postgirokonto. Betalning anses ha fullgjorts den dag då den har bokförts på det särskilda postgirokontot.

Kabelnämnden skall omedelbart överföra mottagna medel till riksgäldskontoret, som genast placerar medlen på räntehärande räkning där. Sveriges Radio Aktiebolag förvaltar medlen.

Prop. 1991/92:78

Bilaga 2

Återbetalning

9 §

Om det belopp som programföretaget har betalat för en viss period överstiger vad företaget skall betala enligt 3 § eller enligt beslut av kabelnämnden eller domstol, skall det överskjutande beloppet betalas tillbaka till företaget. Ränta skall betalas på belopp som återbetalas. Räntan beräknas efter en räntesats motsvarande det av riksbanken fastställda diskonto, som gällde vid utgången av året närmast före det år då återbetalningen äger rum. Kabelnämnden beslutar om ränta.

Omprövning och överklagande m.m.

10 §

Kabelnämnden skall ompröva ett beslut som har betydelse för skyldigheten att betala koncessionsavgift eller ränta, om programföretaget begär det eller det finns andra skäl.

Ett omprövningsbeslut som är till programföretagets nackdel får inte meddelas efter utgången av det tredje året efter det år då det ursprungliga beslutet meddelades. Ett omprövningsbeslut får inte i något fall meddelas efter utgången av det sjätte året efter det år då det ursprungliga beslutet meddelades.

Om ett beslut som anges i första stycket har överprövats av domstol, får kabelnämnden inte ompröva den fråga som domstolens beslut avser.

11 §

Kabelnämndens beslut enligt 5-7 §§, 9 § andra stycket och 10 § får överklagas hos kammarrätten.

Kabelnämndens beslut i andra fall får inte överklagas.

Överklagande av beslut enligt denna lag inverkar inte på skyldigheten att betala den avgift eller ränta som överklagandet avser.

12 §

Om det finns särskilda skäl får regeringen meddela anstånd med betalning av koncessionsavgift och ränta. Om det finns synnerliga skäl får regeringen medge befrielse helt eller delvis från skyldigheten att betala koncessionsavgift och ränta för en viss period.

13 §

Kabelnämnden får besluta om revision. Härvid gäller 3 kap. 7-15 §§ lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter i tillämpliga delar.

Kabelnämnden får uppdra åt skatteförvaltningen att utföra revisionen.

Prop. 1991/92:78

Bilaga 2

Verkställighet

14 §

Beslut om koncessionsavgift och ränta får verkställas om avgiften eller räntan är obetald och förfallen till betalning. Härvid gäller 5 kap. 16 och 17 §§ lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter i tillämpliga delar.

Restavgift skall inte utgå.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1992

Innehållsförteckning

Prop. 1991/92:78

Bilaga 2

Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Propositionens lagförslag	2
Proposition om koncessionsavgift på televisionens område m.m.	8
1 Inledning	8
2 Allmän motivering	10
2.1 Koncessionsavgiften	10
2.1.1 Förslagets huvuddrag	10
2.1.2 Avgiftens konstruktion	12
2.1.3 Hur avgiften skall erläggas m.m.	14
2.1.4 Ränta m.m.	15
2.1.5 Anstånd, befrielse och ändring	16
2.2 Vitessanktion vid överträdelse av vissa programregler	17
2.2.1 Förslagets huvuddrag	17
2.2.2 Vilka regler skall vitessanktioneras?	20
3 Upprättade lagförslag	22
4 Specialmotivering	23
4.1 Förslaget till lag om koncessionsavgift på televisionens område	23
4.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1971:1072) om förmånsberättigade skattefordringar m.m.	29
4.3 Förslaget till ändring i radiolagen (1966:755)	29
5 Hemställan	30
6 Beslut	31
Bilaga 1 Lagrådsremissens lagförslag	32
Bilaga 2 Lagrådet	39